

5.2 PŘIJATÉ A POSKYTNUTÉ PROVOZNÍ ZÁLOHY

5.2.1 Přijaté provozní zálohy

Jak již bylo uvedeno, v účetnictví nelze (až na výjimky) kompenzovat pohledávky a závazky. Proto je nutné jako závazky účtovat i přijaté zálohy od odběratelů (32. účtová skupina).

Poznámka:

Záloha = byly přijaty (vydány) peníze, ale nebylo provedeno vyúčtování (tj. provedení prací, služeb, zásob). Zálohy z tohoto důvodu neovlivňují výsledek hospodaření.

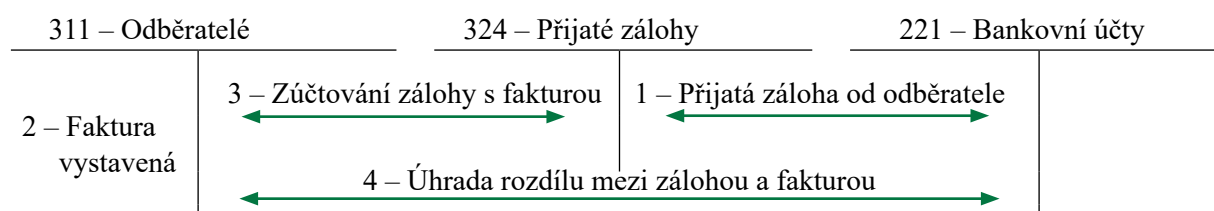
Vzhledem k tomu, že účetní jednotky mají v řadě případů povinnost odvádět z přijatých záloh daň z přidané hodnoty, bude další výklad proveden ve dvou krocích, a to nejdříve účtování u neplátce DPH a potom účtování u plátce DPH.

5.2.1.1 Účtování záloh u NEPLÁTCE DPH

Přijatá platba se zachycuje na účtu **324 – Přijaté zálohy** (na straně Dal jako závazek vůči budoucímu odběrateli), a to až do doby jejího zúčtování.

Vydaná faktura je zaúčtována obvyklým způsobem (tj. na straně MD účtu Odběratelé a na straně Dal příslušného účtu tržeb), přičemž se převede přijatá záloha (zúčtuje se, tj. zruší se) na straně MD účtu 324 – Přijaté zálohy souvztažně na stranu Dal účtu 311 – Odběratelé. Rozdíl mezi přijatou zálohou a částkou faktury bude uhrazen odběratelem.

Schéma účtování:

PŘÍKLAD

Firma Šoba – TRUHLÁŘSTVÍ (neplátce DPH) přijala zálohu od Milana Doktora na prodej nábytku ve výši 15 000 Kč. Nábytek byl zákazníkovi dodán – s dodávkou byla předána i faktura, kde bylo vyúčtování prodeje: cena za nábytek 25 000 Kč, záloha 15 000 Kč, k úhradě zbývá 10 000 Kč. Doplatek byl uhrazen hotově.

Řešení:

		MD	Dal
1. Přijatá záloha na běžný účet	15 000 Kč	221	324
2. Faktura vystavená za prodej nábytku	25 000 Kč	311	601
3. Zúčtování (tj. zrušení) zálohy	15 000 Kč	324	311
<i>Pozn.: Zrušení zálohy lze účtovat také na původní strany účtů 311 a 324, ale se záporným znaménkem, tj. –15 000 Kč... 311/324</i>			
4. Doplatek od zákazníka byl proveden v hotovosti	10 000 Kč	211	311

ÚLOHA 5.2.1

Úkol: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy.

Č.	Obsah účetního případu	Kč	MD	Dal
1.	Výpis z BÚ – přijatá záloha na prodej zboží	50 000		
2.	Faktura vystavená za prodej zboží	85 400		
3.	Zúčtování zálohy	50 000		
4.	Odběratel doplatil zbývajících část v hotovosti			

5.2.1.2 Účtování přijatých záloh u PLÁTCE DPH

Podle zákona o DPH (§ 21) je plátcem povinen **přiznat daň ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve**. Z toho vyplývá, že plátcem DPH mají povinnost odvádět DPH i z přijatých záloh, přestože ještě nedošlo k uskutečnění zdanitelného plnění (např. dodávky zboží, výrobků, služeb).

Do 15 dnů od přijetí platby musí příjemce zálohy, který je plátcem DPH, vystavit daňový doklad, na základě kterého si druhá strana odečte DPH.

Vyúčtovací faktura, které předcházela záloha, musí obsahovat i částku doplatku, která je rozepsaná na základ daně a DPH.

PŘÍKLAD

12. 4.	Přijetí platby (zálohy) na prodej zboží – výpis z BÚ	121 000 Kč
20. 4.	Vystavení daňového dokladu na přijatou platbu:	
	cena bez daně	100 000 Kč
	DPH 21 %	21 000 Kč
10. 5.	Faktura vystavená odběrateli za prodej zboží:	
	celková cena zboží	300 000 Kč + 63 000 Kč = 363 000 Kč
	přijátá platba (tj. vyúčtování zálohy)	– 100 000 Kč – 21 000 Kč = – 121 000 Kč
	zbývá k úhradě (doplatek)	200 000 Kč + 42 000 Kč = 242 000 Kč

Řešení:

		MD	Dal
12. 4.	Přijetí platby (zálohy)	121 000 Kč	221 324
20. 4.	Vystavení daňového dokladu na přijatou platbu	21 000 Kč	324 343

Poznámka:

Účetní jednotka má povinnost odvést DPH ve výši 21 000 Kč (proto závazek vůči FÚ na účtu 343 Dal) a v takovém případě jí vlastně z přijaté zálohy zůstane částka snižena o DPH (proto MD na účtu 324).

V případě, že k datu přijetí platby bude vyhotoven zároveň daňový doklad (zejména u záloh přijatých v hotovosti), bylo by možné účtovat také jedním složeným zápisem, a to:

- příjem peněz do pokladny	121 000 Kč	211	
- závazek z přijaté zálohy (v ceně bez DPH)	100 000 Kč		324
- povinnost odvést DPH finančnímu úřadu	21 000 Kč		343

V případě přijaté zálohy na bankovní účet se ale musí účtovat ve dvou krocích (viz původní řešení), neboť výpis z běžného účtu není daňovým dokladem a na účtu 343 se účtuje až na základě daňových dokladů.

10. 5.	Faktura vystavená odběrateli:		
	cena dodávky celkem bez daně	300 000 Kč	311 604
	DPH z dodávky	63 000 Kč	311 343
	odečet přijaté zálohy (bez daně)	– 100 000 Kč	311 324
	odečet DPH ze zálohy	– 21 000 Kč	311 343

Poznámka:

Účetní programy, které zúčtují DPH ze zálohy v rámci již zúčtovaného dokladu o úhradě (výpis z BÚ), využívají pravidla výše uvedené řešení.

Některé účetní programy ale účtují o DPH ze zálohy na základě samostatného dokladu a v takovém případě účtují zpravidla u daňového dokladu k záloze také o základu daně. Účetní řešení pak může vypadat takto:

1. Přijetí platby (zálohy)	121 000 Kč	221	324.1
2. Vystavení daňového dokladu na přijatou platbu - cena bez daně	100 000 Kč	324.1	324.2
- DPH 21 %	21 000 Kč	324.1	343
3. Faktura vystavená odběrateli - cena dodávky celkem bez daně	300 000 Kč	311	604
- DPH 21 %	63 000 Kč	311	343
vyúčtování zálohy - cena bez daně	– 100 000 Kč	311	324.2
- DPH 21 %	– 21 000 Kč	311	343

ÚLOHA 5.2.2

Jazyková škola ANTONELLA, s.r.o., plátce DPH, uspořádala kurz italštiny pro společnost Paval, a.s. Předem přijala zálohu ve výši 24 200 Kč. Vyúčtování za kurz činilo 30 000 Kč + 21 % DPH 6 300 Kč.

Úkol: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy

Datum	Obsah účetního případu	Kč	MD	Dal
10. 5.	Přijatá záloha na kurz italštiny (výpis z BÚ)	24 200		
20. 5.	Vyhotoven daň. doklad na přijatou platbu - cena bez daně	20 000		
	- DPH 21 %	4 200		
30. 6.	Vyúčtování kurzu italštiny - cena bez daně	30 000		
	- DPH 21 %	6 300		
	odečet (zúčtování) zálohy - cena bez daně	- 20 000		
	- DPH 21 %	- 4 200		
	doplatek (základ daně 10 000 Kč, DPH 2 100 Kč)	12 100	---	---
10. 7.	Společnost Paval, a.s., uhradila zbývající část na BÚ			

UPOZORNĚNÍ

V případě, že zdanitelné plnění je uskutečněno ve stejném měsíci jako přijatá platba, se v praxi někdy můžeme setkat s variantou, že účetní jednotka zahrne DPH až v rámci konečné zúčtovací faktury za uskutečněné zdanitelné plnění. V konečném důsledku totiž nedojde ke zkrácení daňové povinnosti.

Ale i v takovém případě je důležité, aby na konečné vyúčtovací faktuře byl uveden rozpis DPH zvlášť ze zálohy a zvlášť z případného doplatku.

VIDEO Z E-LEARNINGU „PODNIKÁME S PAVLEM A VERONIKOU“

Vzhledem k tomu, že penzion je plátce DPH, Veronika potřebuje vědět, zda a kdy bude muset z přijatých záloh odvádět DPH a jakým způsobem bude o DPH z přijaté zálohy účtovat.

5.2.2 Poskytnuté provozní zálohy

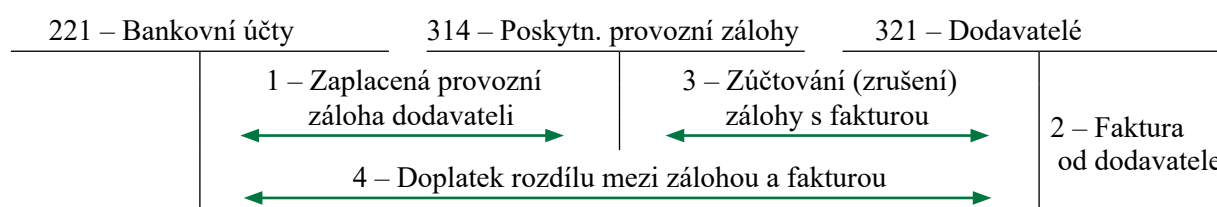
Poskytnuté zálohy dodavatelům se evidují jako pohledávky vůči nim, a to až do doby splnění smluv z jejich strany.

5.2.2.1 Účtování poskytnutých záloh u NEPLÁTCE DPH

K zachycení zaplacených záloh na služby se používá účet **314 – Poskytnuté provozní zálohy**.

Došlá faktura se zaúčtuje obvyklým způsobem, přičemž se musí zúčtovat (zrušit, odepsat) zaplacená záloha zápisem na straně Dal účtu 314 – Poskytnuté provozní zálohy se souvztažným zápisem na stranu MD účtu 321 – Dodavatelé. Rozdíl mezi celkovou částkou faktury a zálohou se uhradí dodavateli.

Schéma účtování:

PŘÍKLAD

1. Účetní jednotka zaplatila zálohu právníkovi (výpis z BÚ) ve výši 4 000 Kč
2. Vyúčtování od právníka za provedení právní pomoci:

cena dohodou	5 250 Kč
zaplacená záloha	– 4 000 Kč
k úhradě	1 250 Kč
3. Doplatek byl proveden v hotovosti

Řešení:

		MD	Dal
1. Zaplacení zálohy z běžného účtu	4 000 Kč	314	221
2. Vyúčtování od právníka	5 250 Kč	518	321
Zúčtování (= zrušení) zálohy	4 000 Kč	321	314
<i>Pozn.: Stejně jako u zrušení přijatých záloh le i v tomto případě zaúčtovat s mínusem, tj. – 4000 Kč ... 314 / 321</i>			
3. Doplatek faktury v hotovosti	1 250 Kč	321	211

UPOZORNĚNÍ

Zatímco u přijatých záloh se ve všech případech používá jediný účet **324 – Přijaté zálohy**, účty pro poskytnuté zálohy jsou v účtové osnově uvedeny na třech místech podle toho, na jaký účel byla záloha poskytnuta.

účet 314 – Poskytnuté provozní zálohy (na služby)

účtová skupina 15 – Poskytnuté zálohy na zásoby

účtová skupina 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

ÚLOHA 5.2.3

Podnikatel Ing. Roman Kaděra zaplatil v běžném roce dvě zálohy na nájem školící místnosti za období leden až červen. V červenci obdržel vyúčtování nájmu.

Úkol: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy.

Datum	Obsah účetního případu	Kč	MD	Dal
10. 03.	Výpis z BÚ – zaplacená první záloha na nájem	10 000		
11. 06.	Výpis z BÚ – zaplacená druhá záloha na nájem	10 000		
15. 07.	FAP za nájem v 1. pololetí - cena dohodou	21 000		
	- zaplacené zálohy	– 20 000		
	- doplatek	1 000	---	---
25. 07.	Výpis z BÚ - úhrada doplatku	1 000		

5.2.2.2 Účtování poskytnutých záloh u PLÁTCE DPH

Obdobně, jak bylo uvedeno v kapitole 5.2.1.2 „Účtování přijatých záloh u plátce DPH“, se bude účtovat na straně toho, kdo zálohu zaplatil (ale pochopitelně obráceně).

PŘÍKLAD

10. 5. Zaplacení zálohy na reklamní služby – výpis z BÚ	121 000 Kč
20. 5. Přijetí daňového dokladu:	
cena bez daně	100 000 Kč
DPH 21 %	21 000 Kč
25. 6. Faktura přijatá za reklamu od dodavatele:	
celková cena	300 000 Kč + 63 000 Kč = 363 000 Kč
zaplacená záloha	– 100 000 Kč – 21 000 Kč = – 121 000 Kč
zbývá k úhradě (doplatek)	200 000 Kč + 42 000 Kč = 242 000 Kč

Řešení:

		MD	Dal
1. Zaplacení zálohy	121 000 Kč	314	221
2. Přijetí daňového dokladu			
cena bez daně	100 000 Kč	-	-
DPH 21 %	21 000 Kč	343	314
3. FAP za provedené reklamní služby			
cena služeb celkem bez daně	300 000 Kč	518	321
DPH z celkové hodnoty služeb	63 000 Kč	343	321
odečet ze zaplacené zálohy (bez daně)	– 100 000 Kč	314	321
odečet DPH ze zálohy	– 21 000 Kč	343	321

SHRNUTÍ účtování záloh u plátce DPH

Způsob účtování záloh popsany v této učebnici není jediný možný, **vždy však musí platit** (i při použití jiných způsobů účtování záloh):

- a) **účet záloh (324, resp. 314) se musí po zúčtování zálohy (tj. dodávce zásob, služeb) vyrušit,**
- b) **účet 343 – DPH musí v konečném součtu obsahovat daňovou povinnost** (resp. daňový odpočet) z celkové dodávky,
- c) **na účtě 311 – Odběratelé (resp. 321 – Dodavatelé) musí být po zúčtování záloh zůstatek ve výši doplatku faktury.**

UPOZORNĚNÍ

V řadě případů úhradám záloh předchází vystavení (přijetí) **zálohových faktur**, na nichž může být orientačně uveden i rozpis celkové částky na základ daně a DPH. Zálohové faktury však **nejsou**:

- a) **daňovým dokladem** – proto si na jejich základě nemůže odběratel uplatnit nárok na odpočet DPH a na druhé straně dodavateli nevzniká daňová povinnost,
- b) **účetním dokladem** (až na výjimky), proto se o nich neúčtuje.

ÚLOHA 5.2.4

Zadání stejné jako v úloze 5.2.2, ale tentokrát budeme účtovat z pohledu odběratele, tj. společnosti Paval, a.s.

Úkol: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy.

Datum	Obsah účetního případu	Kč	MD	Dal
10. 05.	Poskytnutá záloha na kurz italštiny (výpis z BÚ)	24 200		
20. 05.	Přiját daňový doklad na přijatou platbu - cena bez daně	20 000		
	- DPH 21 %	4 200		
30. 06.	Faktura přijatá za kurz italštiny - cena bez daně	30 000		
	- DPH 21 %	6 300		
	odečet (zúčtování) zálohy - cena bez daně	- 20 000		
	- DPH 21 %	- 4 200		
	doplatek (základ daně 10 000 Kč, DPH 2 100 Kč)	12 100	---	---
10. 07.	Výpis z BÚ – úhrada doplatku			

5.2.3 Dárkové poukazy

Za účelem zvýšení tržeb uplatňují obchodníci různé strategie, jako jsou pobídky, slevy a v neposlední řadě také dárkové poukazy (vouchery). Výhodou pro poskytovatele dárkového poukazu je, že získává peněžní prostředky dříve, než dojde k samotnému prodeji nebo poskytnutí služby. Zákazník zase může poukaz využít například jako předplacený dárek, který umožní obdarovanému vybrat si zboží nebo službu dle svých představ.

Předmětem budoucího nákupu zákazníkem může být buď konkrétní druh zboží nebo služby nebo možnost výběru z nabízeného zboží nebo služeb příslušným subjektem. Poukaz má konkrétní hodnotu, ze které lze čerpat, a časově omezenou platnost.

Zaznamenání dárkových poukazů v účetnictví (z pohledu dodavatele, tj. prodávajícího)

Prodej poukazů se zaznamená na účet 324 - Přijaté zálohy, protože prodejci vzniká závazek poskytnout plnění oproti předložení poukazu. V okamžiku čerpání poukazu tento závazek zanikne oproti příslušnému výnosu (nejčastěji účty 602 a 604).

Z pohledu DPH je nutné rozlišit dva druhy poukazů:

- jednoúčelový poukaz** - je to poukaz, u kterého jsou už při vydání známy alespoň místo plnění a sazba DPH. Typickým příkladem je poukaz na konkrétní zboží, na masáž, ubytovací služby apod.
- víceúčelový poukaz** - poukaz, který nesplňuje podmínky jednoúčelového poukazu. To znamená, že v okamžiku jeho vydání není známa buď sazba DPH nebo místo plnění. Příkladem je dárkový poukaz na libovolný nákup v obchodě.

Zatímco u **jednoúčelového poukazu** vzniká povinnost **odvést DPH už při prodeji tohoto poukazu**, u **víceúčelového poukazu** vznikne povinnost **odvést DPH až při skutečném dodání zboží nebo služby**.

Poznámka:

Zákazník (pokud je účetní jednotkou) musí samozřejmě dárkový poukaz zaznamenat ve svém účetnictví také. V úvahu připadají dvě možnosti:

- účet 213 - Ceniny (poukaz má nominální hodnotu, která se čerpá jeho uplatněním)*
- účet 314 - Poskytnuté provozní zálohy (nárok na budoucí konkrétní plnění)*

PŘÍKLAD - jednoúčelový poukaz bez doplatku

Penzion POHÁDKA, s.r.o., plátce DPH poskytuje zájemcům ubytování, které podléhá snížené sazbě DPH (12 %). Svým zákazníkům nabízí mj. také dárkové poukazy na ubytování v různé hodnotě s časovým omezením 12 měsíců. V dubnu 2026 byl mimo jiné za hotové prodán dárkový poukaz zákazníkovi v hodnotě 10 000 Kč. V říjnu 2026 došlo k poskytnutí ubytování v hodnotě 10 000 Kč (vč. DPH).

Řešení:

		MD	Dal
1. Prodej poukazu - cena bez daně	8 928,57 Kč	211	324
- DPH 12 %	1 071,43 Kč	211	343
2. Uplatnění poukazu - poskytnutí ubytovacích služeb	8 928,57 Kč	324	602

ÚLOHA 5.2.5

Masážní studio RELAX, s.r.o., plátce DPH, poskytuje různé druhy masáží, které podléhají základní sazbě DPH (21 %). V únoru 2026 prodalo voucher na libovolnou masáž v hodnotě 2 420 Kč (vč. DPH). V červnu využil zákazník tento poukaz k zaplacení masáže.

Úkol: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy.

Č.	Obsah účetního případu	Kč	MD	Dal
1.	Prodej poukazu za hotové - cena bez daně	2 000		
	- DPH 21 %	420		
2.	Uplatnění poukazu - poskytnutí masáže	2 000		

V praxi se často stává, že zákazníci si vyberou zboží nebo službu přesahující hodnotu poukazu. V takovém případě, se DPH odvede pouze z částky přesahující hodnotu poukazu.

PŘÍKLAD - jednoúčelový poukaz s doplatkem

Společnost SPORTWEAR, s.r.o., plátce DPH, se zabývá prodejem sportovního oblečení. V září 2026 prodala poukaz zákazníkovi v hodnotě 6 050 Kč, zákazník zaplatil platební kartou. V prosinci 2026 došlo k prodeji zboží v hodnotě 7 260 Kč (cena bez daně 6 000 Kč + 21 % DPH 1 260 Kč). Část prodejní ceny byla uhrazena voucherem a zbývající část zákazník doplatil v hotovosti.

Řešení:

		MD	Dal
1. Prodej poukazu - cena bez daně	5 000 Kč	315	324
- DPH 21 %	1 050 Kč	324	343
2. Na běžný účet připsána úhrada od zákazníka	6 050 Kč	221	315
3. Uplatnění poukazu - převod hodnoty poukazu do výnosů	5 000 Kč	324	602
4. Přijetí doplatku - cena bez daně	1 000 Kč	211	602
- DPH 21 %	210 Kč	211	343

PŘÍKLAD - víceúčelový poukaz bez doplatku

Pan Horák prodává rybářské potřeby (sazba 21 % DPH) a rybářskou literaturu (sazba 12 % nebo 0 % DPH). V prosinci 2026 prodal zákazníkovi poukaz v hodnotě 3 000 Kč. V únoru 2027 byl tento poukaz uplatněn na nákup rybářského prutu, jehož cena činila právě 3 000 Kč (cena bez DPH 2 479,34 Kč, 21 % DPH 520,66 Kč)

Řešení:

		MD	Dal
1. Prodej poukazu za hotové	3 000,00 Kč	211	324
2. Uplatnění poukazu - cena bez daně	2 479,34 Kč	324	604
DPH 21 %	520,66 Kč	324	343